

ข่าว พัฒนาระบบบริหารศาสตร์

การประชุมโต๊ะกลมของสถาบันรัฐประศาสนศาสตร์ระหว่างประเทศ

ณ กรุงคารากาส เวเนซุเอลา 10-15 กันยายน 2515

ของคณะผู้แทนประเทศไทย

.....

ระหว่างวันที่ 10-15 กันยายน 2515 International Institute of Administrative Sciences (IIAS) ได้จัดการประชุมโต๊ะกลมขึ้นที่สถาบันการศึกษาชั้นสูงทางการบริหาร "Institute de Estudios Superiores de Administration" (IESA) ณ กรุงคารากาส ประเทศเวเนซุเอลา รัฐบาลไทยได้อนุมัติให้ ศาสตราจารย์ ดร. อมร รัชศาสตร์ย์ คณะบดีคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และศาสตราจารย์ ดร. เกษม สุวรรณกุล คณะบดีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้แทนประเทศไทยไปร่วมประชุม ทั้งสองท่านได้ร่วมกันเสนอรายงานการประชุมซึ่งมีสาระของการประชุมสรุปโดยสังเขปได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์และวิธีการประชุม

การประชุมโต๊ะกลมครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะเป็นการประชุมเพื่อเตรียมการประชุมสมัชชาใหญ่ IIAS ครั้งที่ 16 ในปี 2517 การประชุมจัดแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. การประชุมคณะทำงาน เพื่อพิจารณาบทศึกษา 3 เรื่อง ที่ประเทศสมาชิกจะร่วมกันศึกษาเพื่อเสนอต่อที่ประชุมสมัชชาใหญ่ของสถาบันในปี พ.ศ. 2517 ดังนี้

(1) เรื่อง "ปัญหาค้นหาการบริหารของการแบ่งเขตการปกครองภายในประเทศ"

(Administrative Side of Regionalisation Within States)

(2) เรื่อง "วิวัฒนาการด้านต่าง ๆ ของการบริหารราชการในประเทศกำลังพัฒนาในระยะ 20 ปีที่ผ่านมา: ประสบการณ์และบทเรียน" (Aspects of the Evolution of Public Administration in the Developing Countries During the Last Twenty Years ; Experience and Lessons)

- (3) เรื่อง “องค์การและวิธีการดำเนินงานที่ทำหน้าที่พยากรณ์ผลของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม” (Administrative Methods and Institutions Utilized for Forecasting the Effects of Economic and Social Change)

2. การประชุมคณะกรรมการสามัญต่างๆ ซึ่งเป็นคณะกรรมการเพื่อพิจารณางานประจำและโครงการใหม่ๆ ของสถาบันประกอบด้วยคณะกรรมการ ดังต่อไปนี้

- (1) คณะกรรมการวิทยาศาสตร์ พิจารณาปัญหาทางวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์
- (2) คณะกรรมการบริหารราชการ พิจารณาปัญหาการบริหารราชการในแง่ปฏิบัติ
- (3) คณะกรรมการเกี่ยวกับคณะและสถาบันทางรัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการสอน การวิจัย และการฝึกอบรมทางรัฐประศาสนศาสตร์

3. การประชุมทางการบริหาร IAS ได้แก่

- (1) การประชุมคณะกรรมการบริหาร (Executive Council)
- (2) การประชุมสภาบริหาร (Council of Administration)

2. ผลการประชุม

1) คณะกรรมการวิทยาศาสตร์ ได้พิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการบริหารของศาลในประเทศต่างๆ เช่น สวีเดน อิสราเอล อิตาลี และฝรั่งเศส นอกจากนั้นได้พิจารณาดำเนินการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานของคณะกรรมการเสียใหม่

2) คณะกรรมการบริหารราชการ ได้พิจารณาเรื่องต่างๆ คือ

- (1) พิจารณาเทคนิคของการวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อใช้ในกิจการบริหารทั่วไป ทางด้านการวิจัย การปฏิบัติการ การสร้างหน่วยประมวลผลความรู้ทางเทคนิค การทำแคตตาล็อกค้ำานการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม
- (2) พิจารณาการปฏิรูปการบริหารในลาตินอเมริกา
- (3) วางแผนที่จะปรับปรุงการบริหารงานของคณะกรรมการ

3) คณะกรรมการ คณะและสถาบันทางรัฐประศาสนศาสตร์ ได้พิจารณาเรื่องต่างๆ ดังนี้

(1) การพัฒนาของคณะรัฐประศาสนศาสตร์ในลาตินอเมริกา ซึ่งได้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมขนาดใหญ่ ทำให้โครงการต่าง ๆ ทางรัฐประศาสนศาสตร์ตื่นตัวขึ้นอย่างมากและได้มีการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้นในระหว่างประเทศลาตินด้วยกัน จนถึงกับได้มีการตั้งสมาคมทางรัฐประศาสนศาสตร์แห่งละตินอเมริกาขึ้น

- (2) ได้รับฟังการพัฒนาทางวิชาการบริหารของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก
- (3) ได้หารือปัญหาการวางแผนกำลังคนและการศึกษาของข้าราชการ ปัญหาการฝึกอบรมข้าราชการในสายงานเทคนิคต่าง ๆ เช่นการศึกษา วิศวกรรม และโยธาธิการ
- (4) การพัฒนาหลักสูตรการบริหารงานโยธาธิการ ซึ่งได้มีการพิจารณาโดยละเอียด และได้มีการเสนอให้มีกลุ่มทำงานพิเศษขึ้น
- (5) จะวางวิธีจัดส่งหนังสือเวียนถึงบรรดาสมาชิกให้มากขึ้นโดยเฉพาะเกี่ยวกับการพัฒนาตำแหน่งวิชาการ การใช้เครื่องมือประกอบการสอน การสร้างหลักสูตรใหม่ ๆ โดยจะเวียนให้ทุก 2 เดือน
- (6) ปรับปรุงความสัมพันธ์กับศูนย์การศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ในระดับภาคต่าง ๆ ให้มากขึ้นเช่น สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งภาคตะวันออก แห่งอาฟริกากลาง แห่งลาตินอเมริกากับศูนย์พัฒนาบริหารศาสตร์แห่งเอเชีย

4) คณะทำงานเรื่องที่ 1 ปัญหาทางการบริหารของการแบ่งเขตการปกครองภายในประเทศ

คณะทำงานได้ใช้เวลามากมายในการจะตีความหมายของการแบ่งเขตการปกครอง (Regionalization) เพราะแต่ละประเทศใช้คำนี้ในความหมายต่าง ๆ กัน เช่นหมายถึงการแบ่งงานของรัฐบาลกลาง หรือการแบ่งออกเป็นรัฐบาลท้องถิ่น นอกจากนี้แต่ละประเทศก็มีปัญหาในการแบ่งเขตการปกครองนี้ต่าง ๆ กัน แต่ได้ตกลงกันวางเค้าโครงให้ประเทศต่าง ๆ รายงานมาตามลำดับหัวข้อดังนี้

- Introduction
- Constitution Structure
- Economic, Social and Politics of Regionalization
- Objective and Goals of Regionalization

- Indication and Utilization of Regionalization
- Impact of Regionalization or Administration of the Country
- Status of Regions
- Future of Regions

5) คณะทำงานเรื่องที่ 2 วิวัฒนาการด้านต่าง ๆ ของการบริหารราชการในประเทศกำลังพัฒนาในระยะ 20 ปีที่ผ่านมา: ประสบการณ์และบทเรียน

คณะทำงานได้พิจารณาข้อเสนอวิธีการศึกษาของผู้รายงานซึ่งเสนอวิธีการเปรียบเทียบวิวัฒนาการทางการบริหารของประเทศต่าง ๆ ในแต่ละภูมิภาคของโลกโดยมีขั้นตอนที่สำคัญๆ ในแต่ละภาคต่างๆ กัน แต่ที่ประชุมก็ได้เสนอความคิดเห็นต่างๆ อีกมากมาย รวมทั้งประธานของคณะ คือ ศาสตราจารย์อมร รักษาस्थ์ ก็ได้เสนอวิธีการศึกษาแบบใหม่ ซึ่งต่างกับวิธีการของผู้รายงานและของคณะทำงานต่างๆ ที่สถาบันฯ เคยปฏิบัติมาหลายสิบปี ผลสุดท้ายที่ประชุมเห็นพ้องกับข้อเสนอของประธาน โดยมีการแก้ไขรายละเอียดเล็กน้อยและมีผู้เสนอมาร่วมเขียนรายงานการพัฒนาประเทศต่างๆ และในแบบหัวข้อเรื่องต่างๆ หลายฉบับดังนี้

FORMAT OF GENERAL REPORT ON SUBJECT II

- 1) Stages of development of public administration.
    - a. Theoretical report by the General Rapporteur on stages of administrative development or administrative evolution during the last 20 years.
    - b. Development stages of several sectors / areas.
  - 2) Country models by National Rapporteurs.
    - a. Latin America, Mexico, Peru, Columbia,
    - b. Caribbean
    - c. Africa: North, Central, South (about 3 countries) : Libya, Batswana, Senegal
    - d. Asia: Near East, South, South East, Far East, Nepal, Thailand, Israel
    - e. Analysis of regional coincidences and differences by the General Rapporteur.
-

3) Models of various structural— behavioral developments, by interested persons in each topic. Should cover comparative analysis of more than one country (about 10 papers).

- “Searching for analytical units in Latin America Public Administration” by Mr. Juan I. Jimenez—Nieto.
- “Stages of Development in Public Administration in Anglo-phone, and Franco-phone Africa” and
- “The Role of the French Technical Cooperation in the Development of Public Administration in Franco-Saxon Africa” by Mr. Gerald Conac.
- “Experience in the Administrative Development of the Health Sector,” by Mr. Miguel Segovia, WHO
- “Evolution of Training for Administrative Development in Latin America during the Last 20 years” Mr. Tulio Monsalve, Public Administration Commission of Venezuela
- “Cost—Benefit Analysis in Budget and Planning Administration”.

4) Major developments and strategies in public administration: Lessons by the General Rapporteur.

นอกจากนี้คาดว่าจะมีนักวิชาการและนักบริหารจากประเทศต่าง ๆ แสดงความจำนงเขียนรายงานมาสมทบเพิ่มขึ้นอีก

6) คณะทำงานเรื่องที่ 3 องค์การและวิธีการด้านบริหารที่ทำหน้าที่พยากรณ์ผลของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

คณะทำงานเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญมาก ควรที่คณะรัฐประศาสนศาสตร์จะเน้นถึงการศึกษา ค้นคว้าแผนและแนวโน้มระยะยาวขึ้น ได้พูดถึงเครื่องมือที่จะใช้ในการพยากรณ์ การนำผลการพยากรณ์มาใช้ให้ได้ผล ควรมีการประสานงานในหน่วยงานที่ทำหน้าที่พยากรณ์ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกัน ตลอดจนสนใจศึกษาวิธีการทำงานของประเทศต่าง ๆ ในด้านนี้

7) คณะกรรมการเรื่องข่าวสารวิทยา (Informatics)

คณะนี้ได้เริ่มงานมาแต่ปีกลายด้วยการขอทุนจากรัฐบาลที่สนใจมาดำเนินการ โดยไม่ต้องใช้งบประมาณของสถาบัน ในขั้นแรกนี้กำลังพิจารณาหาทางนำวิธีการวิเคราะห์ข่าวสาร (Inform-

ation Analysis) มาใช้ในด้านการบริหารงานบุคคล การคลัง การทำบัญชีมาใช้ในราชการของประเทศต่าง ๆ

8) คณะกรรมการบริหาร (Executive Committee)

คณะกรรมการบริหาร ซึ่งศาสตราจารย์ อมร รักษาสัตย์ เป็นกรรมการร่วมอยู่ได้บันทึกประชุมพิจารณางานในหน้าที่ต่าง ๆ 3 ครั้ง คือ

(1) การประชุมครั้งแรกได้พิจารณาถึงการจัดการประชุมโต๊ะกลม วิธีจัดพิธีเปิดการประชุม กำหนดวาระการประชุม การกำหนดหน้าที่หมาย การแต่งตั้งประธานของที่ประชุม คณะทำงาน ในการนี้ศาสตราจารย์ สดาสเสน ผู้ช่วยนายการสถาบันได้เสนอขอให้ศาสตราจารย์ อมร รับเป็นประธานในที่ประชุมของคณะทำงานเรื่องที่ 2

(2) การประชุมครั้งที่ 2 ได้พิจารณาเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจการของสถาบัน เพื่อตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งเรื่องที่จะนำเสนอต่อสภาบริหาร (Council of Administration) ซึ่งเป็นองค์การบริหารสูงสุดและรับผิดชอบแทนสมาชิกใหญ่ในระหว่างที่ไม่มีการประชุมสมัชชา (3 ปี ต่อครั้ง)

(3) การประชุมครั้งที่ 3 ได้พิจารณาเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการปรับปรุงกิจการของสถาบัน ตามที่มีคำขอร้องของศาสตราจารย์ อมร รักษาสัตย์ และศาสตราจารย์ โคนเนสโตน เมื่อปีก่อน ซึ่งต่อมาสถาบันได้แต่งตั้งให้คณะกรรมการปรับปรุงพิจารณาสถาบัน ทำการศึกษาและเสนอแนะ คณะกรรมการได้เสนอความเห็นมาแล้ว แต่ยังไม่ปรากฏว่าไม่สมบูรณ์และยังยุ่งยากอยู่มาก แม้จะได้มีความเห็นดี ๆ หลายข้อที่คณะกรรมการบริหารเห็นชอบและจะได้แก้ไขข้อบกพร่องเพิ่มเติมใหม่ต่อสภาบริหารด้วย สมาชิกในคณะกรรมการบริหารหลายคนจึงเรียกร้องให้มีการอภิปรายกันอีก จึงได้บันทึกประชุมขึ้นเป็นพิเศษ ปรากฏว่าได้มีการอภิปรายกันโดยกว้างขวาง และขอให้ผู้อำนวยการสถาบัน นำข้อคิดเห็นต่าง ๆ ไปประมวลแล้วนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหารครั้งต่อไป ที่กรุงบรัสเซล

9) การประชุมสภาบริหาร (Council of Administration)

สภาบริหารซึ่งเป็นหน่วยงานสูงสุดฝ่ายบริหาร ประกอบด้วยสมาชิกจากบรรดาประเทศสมาชิกและกลุ่มตัวแทน (National Section) ของประเทศต่าง ๆ ได้เรียกประชุมขึ้นเพื่อตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ของสถาบัน ซึ่งคณะกรรมการบริหารได้พิจารณากลับกรองนำมาเสนอให้พิจารณาตัดสิน

ระเถึเภวาระสำคัญของที่ประชุมสภการบริหาร คือ

- 1) รายงานความก้าวหน้าของสถาบัน โดยผู้อำนวยการสถาบันฯ ของคณะกรรมการสามัญและวิสามัญต่าง ๆ
- 2) พิจารณางบประมาณประจำปี 2515 และ 2516 (เพราะจะไม่มีการประชุมสภการบริหารอีกในปีหน้า)
- 3) พิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับอัตราค่าบำรุงสถาบัน ซึ่งมีแนวโน้มจะให้ประเทศ มั่งคั่งเสียค่าบำรุงเพิ่มขึ้น

เนื่องจากการอภิปรายกันมากกว่าควรจะใช้อัตราประจำปีใดของสหประชาชาติเป็น เกณฑ์ดีและควรจะมีการปรับปรุงอัตราค่าบำรุงประเภทตัวแทนในประเทศ (National Section) หรือไม่เพราะขณะนี้เก็บน้อยมากไม่คุ้มค่าเก็บ จึงมีมติให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการบริหารพิจารณา ใหม่

4) พิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องบางประการเพื่อให้การบริหารงานของสถาบันคล่องตัวยิ่งขึ้น ตามข้อเสนอแนะคณะกรรมการปรับปรุงกิจการของสถาบัน เช่นลดอำนาจของกรรมการสามัญ 2 คณะ ซึ่งเดิมมีอำนาจในการเสนอหัวข้อเรื่องต่อสภาเพื่อใช้ในการศึกษาของที่ประชุมโต๊ะกลม และประชุมสมัชชาใหญ่ในครั้งต่อ ๆ ไป แต่ผู้เดียว ให้เป็นแต่เพียงมีอำนาจเสนอต่อคณะกรรมการบริหารซึ่งจะรับฟังและตัดสินใจตามระเบียบวิธีที่คณะจะกำหนดขึ้น นอกจากนี้ได้ให้อำนาจ คณะกรรมการบริหารจัดตั้งคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อพิจารณาปัญหาทางวิชาการในสาขาต่าง ๆ ได้ และคณะกรรมการดังกล่าวจะ กำหนดวิธีการหารายได้และวิธีการทำงานของตนได้เอง และอาจจะเสนอแนะต่อคณะกรรมการบริหารให้นำเรื่องที่ตนเห็นว่าสำคัญมาพิจารณาโดยละเอียด ในที่ประชุมโต๊ะกลมและสมัชชาด้วยก็ได้ นับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงในวิธีการบริหารงานของ สถาบันที่สำคัญ ทำให้กลุ่มบุคคลที่สนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งมีโอกาสนัดประชุมหารือกัน ได้ในเรื่อง นั้นโดยตรง

3. ข้อสังเกตและเสนอแนะของคณะผู้แทนไทย

1) การส่งผู้แทนจากประเทศไทย การประชุมของสถาบันนี้มักจะจัดระเบียบวาระต่าง ๆ ร่วมกันราว 6 คณะ คือ การประชุมของคณะกรรมการสามัญ 3 คณะ และการประชุมของคณะ ทำงานอีก 3 เรื่อง ทั้งนี้ไม่นับรวมถึงงานของคณะกรรมการอื่น ๆ เช่น คณะกรรมการบริหาร ดังนั้นการส่งผู้แทนจากประเทศไทยจึงควรส่ง 6 คน มิฉะนั้นจะไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ ครบทุกเรื่อง ซึ่งล่วงแล้วแต่มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่

อย่างไรก็ดีเมื่อตระหนักถึงฐานะการเงินของประเทศ จึงเห็นสมควรจะให้คัดเลือกส่งบุคคลไปร่วมสักการวละอย่างน้อย 3 คน กล่าวคือควรส่งตัวบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบในสาขางานด้านวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์ 2 คน และทางฝ่ายปฏิบัติงานตามหัวข้อเรื่องการประชุมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศอีกอย่างน้อย 1 คน ประโยชน์สำคัญที่สุดจากการประชุมขององค์การระหว่างประเทศแห่งนี้คือมีโอกาสดูติดต่อกับผู้แทนจากประเทศต่าง ๆ ประมาณ 60 ประเทศ ซึ่งโดยมากเป็นนักวิชาการ การที่มีโอกาสดูติดต่อกับผู้แทนเหล่านี้ ย่อมเป็นประโยชน์สำคัญในการปฏิบัติงานของสถาบันทางวิชาการของไทย ซึ่งต้องอาศัยติดตามความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการของต่างประเทศอยู่มาก และการติดตามความเคลื่อนไหวเช่นนี้กระทำได้ยากโดยอาศัยการอ่านวารสารอย่างเดียวเพราะมีมากมายศึกษาได้ไม่ทั่วถึง เหมือนกับการติดต่อสอบถามด้วยวาจา นอกจากนั้นย่อมเป็นโอกาสในการติดต่อกับนักวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักศึกษา และการร่วมมือกันทำวิจัยอีกด้วย สิ่งเหล่านี้ไม่อาจจะทำได้โดยการติดต่อกันทางจดหมาย เพราะจะต้องหาหรือรายละเอียดกันต่อหน้า

ส่วนการประชุมคณะทำงานเพื่อศึกษาเรื่องต่าง ๆ ตามหมายกำหนดการนั้น นับว่ามีประโยชน์มากในแง่ของการศึกษา เพราะจะทำให้เราได้ทราบแง่ของฝ่ายอื่น ๆ และของฝ่ายไทยเองก็จะต้องศึกษาเรื่องนั้นไปประกอบการพิจารณา ทำให้เราต้องใช้ความคิดอ่านพิจารณาปัญหาเรื่องนั้น ๆ โดยละเอียดแทนที่จะมองข้ามไปเสียเลย หรือไม่มีโอกาสได้พิจารณาไตร่ตรองมาก่อน แต่โดยเหตุที่การประชุมครั้งหนึ่ง ๆ ก็จะมีเรื่องสำคัญราว 3 เรื่อง นับวันแต่จะมีเรื่องมากขึ้นตามข้อเสนยต่าง ๆ ที่จะให้ปรับปรุงการทำงานของสถาบันนี้ ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะส่งคนไปร่วมประชุมในทุกหัวข้อได้วันแต่จะมีการประชุมในภูมิภาคเอเชียซึ่งทำให้เสียค่าใช้จ่ายน้อยลง

วิธีการที่จะปรับปรุงการส่งผู้แทนไทยไปร่วมประชุมได้อีกวิธีหนึ่งก็คือ การขอให้ข้าราชการที่ศึกษาหรือทำงานอยู่ในประเทศเจ้าภาพ หรือประเทศใกล้เคียง หรือคณะผู้แทนของการทูตของรัฐบาลเข้าร่วมประชุมด้วย แต่ก็ยากที่จะเป็นการรู้ล่วงหน้า ทั้งบุคคลที่จะถูกส่งให้เข้าประชุมก็อาจไม่มีความสนใจเพียงพอ ก็จะไม่ไ้ผลดีแต่อย่างใด

อนึ่ง คณะผู้แทนไทยยังเสนอความเห็นอีกว่าการส่งคณะผู้แทนไทยไปร่วมประชุมทางวิชาการในยุโรป และอเมริกานั้น ทางรัฐบาลจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทาง (และบางครั้งค่าเครื่องแต่งตัว) อยู่แล้ว จึงควรมีนโยบายให้ผู้แทนดังกล่าวถือโอกาสศึกษาหรือทำงานในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อหน้าที่เสียด้วย เพื่อให้คุ้มค่าเดินทาง เพราะค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นนี้ก็มีแต่ค่าเบี้ยเลี้ยงรายวันเท่านั้น

2. สถานที่ประชุม

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์ระหว่างประเทศ ได้จัดการประชุมโต๊ะกลมครั้งนี้ที่สถาบันการศึกษาชั้นสูงทางการบริหาร (IESA) อันเป็นอาคารหมู่สามอาคารต่อเนื่องกันเป็นอาคารเรียนที่สมบูรณ์แบบมาก มีห้องเรียนซึ่งเป็นแบบ 8 เหลี่ยม 4 ห้อง ซึ่งมีห้องพนักงานแปลพร้อมทั้งอุปกรณ์การฟังพร้อม จัดเป็นห้องเรียนที่ทันสมัยมีระบบเสียงแสงที่เหมาะสมแก่การสัมมนาขนาด 20-60 คน นอกนั้นก็ยังมีห้องประชุมใหญ่ขนาด 500 ที่นั่ง โรงอาหารขนาด 300 ที่นั่ง ห้องสมุด ห้องเรียนห้องทำงานแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้าอีกประมาณ 20 ห้อง มีหอพักนักศึกษาในตึกอีกประมาณ 100 ห้อง นับว่าเป็นสถานศึกษาชั้นสูงที่สมบูรณ์ มีอุปกรณ์พร้อมภายในตึกหมู่เดียวกัน สะดวกแก่การเรียน การพักผ่อน การค้นคว้า และยังใช้ในการประชุมระหว่างประเทศได้ถึง 3-4 ชุดพร้อมกันด้วย

คณะผู้แทนไทยจึงเสนอความเห็นเห็นว่าเมื่อรัฐบาลได้ลงทุนก่อตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ขึ้นมาระดับนี้แล้วก็ควรลงทุนก่อสร้างหอพักนักศึกษาที่มาจากต่างจังหวัด หรือแม้แต่ที่มาจากบริเวณนครหลวงซึ่งมีระยะเดินทางไกล ไม่สะดวกแก่การศึกษาค้นคว้าและให้หอพักตั้งกล่าวอยู่บริเวณเดียวกัน

นอกจากนี้ยังควรมีห้องประชุมที่เหมาะสมกับการประชุมระหว่างประเทศด้วยสัก 3-4 ห้องเพราะสถาบันการศึกษาชั้นสูงย่อมจะต้องติดต่อกับสถาบันระดับเดียวกันของต่างประเทศและเพราะเพื่อใช้จัดประชุมระหว่างประเทศขนาดย่อมได้อีกด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้เกียรติภูมิของสถาบันบัณฑิตฯ จะได้แพร่หลายสมแก่ฐานะอีกด้วย

3) การเปิดหลักสูตรต่าง ๆ ในทางพัฒนบริหารศาสตร์

การประชุมโต๊ะกลมครั้งนี้ได้พิจารณาเรื่องการสอนและการปรับปรุงการบริหารกันต่าง ๆ ที่น่าสังเกตคือ

(1) การบริหารงานยุติธรรม จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการวิทยาศาสตร์ได้พิจารณาเกี่ยวกับเรื่องการปฏิรูปการบริหารของศาลในประเทศต่าง ๆ ในยุโรปอย่างกว้างขวาง ซึ่งก็เป็นแนวโน้มเดียวกันกับในสหรัฐอเมริกา มีคณะรัฐประศาสนศาสตร์ในหลายมหาวิทยาลัยได้เปิดการสอนในสาขาการบริหารงานยุติธรรม (Administration of justice) ขึ้นโดยเน้นสอนการบริหารงานของอัยการ ของศาล และของพระราชภัณฑ์ด้วย

คณะผู้แทนไทยเห็นว่าการศึกษาอบรมด้านนี้เป็นพิเศษย่อมช่วยให้บังเกิดความรวดเร็วและประสิทธิภาพเป็นอย่างยิ่ง ทั้งจะผลุดความยุติธรรมให้ได้ดียิ่งขึ้น สมตามหลักกฎหมายที่ว่า "ความยุติธรรมที่ล่าช้าคือความอยุติธรรม" จึงควรเปิดสอนวิชาสาขานี้ได้

(2) การบริหารงานโยธาธิการ คณะกรรมการคณะและสถาบันทางรัฐประศาสนศาสตร์ ได้ถือปฏิบัติกันถึงเรื่องการเปิดหลักสูตรวิชาการบริหารงานโยธาธิการ (Public Work Administration) กันอย่างกว้างขวางและได้ส่งเสริมให้คณะต่าง ๆ เปิดการสอนในสาขาวิชานี้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

คณะผู้แทนไทยเห็นว่า ประเทศไทยมีโครงการก่อสร้างต่าง ๆ ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐบาลอยู่มากกว่ารัฐบาลต่างประเทศเสียอีก แต่เราก็มิได้มีการศึกษาวิชาในแง่ของการบริหาร นอกจากการสอนทางวิศวกรรมอุตสาหกรรม ระดับปริญญาตรี ทั้งที่การก่อสร้างส่วนมากเป็นงานด้านวิศวกรรมโยธา (Civil Engineering) ดังนั้นถ้าจะเปิดสอนวิชาดังกล่าวในระดับปริญญาโทขึ้นก็จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติมากขึ้น

(3) การจัดระบบข่าวสาร การศึกษาวิชาการระบบข่าวสาร (Information Systems) หรือ วิชาวิทยาศาสตร์การข่าว (Information Science) หรือที่ทางยุโรปเรียกว่าข่าวสารวิทยา (Informatics) ก็เป็นสาขาใหม่สาขาหนึ่งของรัฐประศาสนศาสตร์ ที่ได้ก้าวหน้าไปมากในประเทศต่าง ๆ ในยุโรป และสหรัฐอเมริกา เพราะรัฐบาลสมัยปัจจุบันต้องให้บริการแก่ประชาชนโดยกว้างขวางทั่วถึงและรวดเร็ว เช่น ระบบป้องกันโรคติดต่อ ซึ่งจะต้องมีการฉีดวัคซีนปลูกฝีหลายชนิดในระยะเวลาต่าง ๆ กัน ปัญหาจึงเกิดขึ้นว่าทำอย่างไรจึงจะแจ้งให้ประชาชนมาฉีดยาได้ครบตามกำหนด หรือการจับเก็บภาษีทำอย่างไรจึงจะไม่รบกวน ซึ่งหมายถึงความเป็นธรรม หรือการทะเบียนราษฎรประเภทต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการวิเคราะห์ข่าวสารให้เป็นข่าวกรองที่จะใช้ประกอบการตัดสินใจ เรื่องเหล่านี้ประเทศไทยยังล้าหลังอยู่มาก ควรจะได้ส่งเสริมให้คณะรัฐประศาสนศาสตร์ได้รับความสนับสนุนในตำแหน่งอัตรากำลังคณาจารย์ อุปกรณ์ต่าง ๆ การให้ทุนผู้ไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ ตลอดจนหาทางให้ปรับปรุงทัศนคติของส่วนราชการหลายแห่งซึ่งยังไม่เห็นความสำคัญของวิชาการบริหารให้มีการส่งเสริมสนับสนุนงานทางด้านนี้ต่อไป

(4) การร่วมมือกับต่างประเทศ นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ผลดีจากการไปร่วมประชุมโต๊ะกลมทำนองนี้อีกประการก็คือ ได้เห็นแนวโน้มของการติดต่อทางวิชาการระหว่างประเทศมากขึ้น ปัจจุบันการติดต่อกันมีหลายระดับหลายประเภท เช่น การแลกเปลี่ยนอาจารย์ การแลกเปลี่ยนนักศึกษา การทำโครงการวิจัยร่วมกัน การร่วมประชุมศึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เป็นปัญหาร่วมกันในรูป Symposium, Workshop และการก่อตั้งกลุ่มมหาวิทยาลัยเพื่อศึกษาทำนองใดทำนองหนึ่งในรูป Consortium ตลอดจนการที่มีอาจารย์มาแวะเยี่ยมและบรรยายพิเศษ

สิ่งเหล่านี้หลายท่านอาจคิดว่าเป็นการสิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์ แต่นักวิชาการมักจะ
ได้ประโยชน์จากการติดต่อสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัว และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันโดยเสรี
และอย่างกว้างขวาง ผลที่ได้จากการพบปะเช่นนี้ มักจะนำไปสู่แนวความคิดและทฤษฎีใหม่ ๆ
มากมาย ดังนั้นสมควรที่รัฐบาลไทยและมหาวิทยาลัยไทยจะได้เตรียมตัวเตรียมการที่จะให้ความ
ร่วมมือเช่นนี้เป็นไปทั่วถึงและเสมอหน้ากับต่างประเทศ มิฉะนั้น สถาบันการศึกษาชั้นสูงของเรา
ก็ไม่ว่าจะได้รับความนับถือเท่าที่ควรและผลงานที่ดีก็มิอาจจะมีผลิตออกมาได้

ในกรณีที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ มักจะขาดแคลนทุนทรัพย์ที่จะส่งอาจารย์ไปร่วมประชุม ที่จะ
เป็นเจ้าภาพจัดประชุม (บางประเทศรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้หน่วยต่างๆจัดประชุมระหว่าง
ประเทศให้มาก เพราะเป็นการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจและชื่อเสียงของประเทศ เป็นที่มาของ
เงินตราต่างประเทศ เป็นโอกาสให้คนในประเทศจำนวนมากได้พบปะกับผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ
ส่วนค่าโดยสารเครื่องบินนั้น ส่วนใหญ่ก็ยกเว้นจากสายการบินของตนเองในอัตราพิเศษ) ที่จะมี
เงินไว้ทำการวิจัยร่วมกันกับต่างประเทศ แม้แต่เงินที่จะใช้เป็นค่าสมนาคุณแก่ ผู้มาบรรยายพิเศษ
จากต่างประเทศ และค่ารับรอง สิ่งเหล่านี้รัฐบาลและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ น่าจะได้ตั้งยอดเงินไว้
ให้เป็นการล่วงหน้า และมีนโยบายไว้ให้ชัดเจนเสียแต่บัดนี้ มิฉะนั้นก็ยังมีฐานะใกล้เคียง
กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศยิ่งขึ้น อันหมายถึงการผลิตคนที่มีความรู้ความสามารถที่จะทำงานให้
เป็นประโยชน์แก่ชาติและสังคมอย่างแท้จริง

5. การพัฒนาความรู้ของคณาจารย์

ความรู้และวิทยาการย่อมก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา แต่ปรากฏว่าคณาจารย์ไทยส่วนใหญ่ไม่
อาจจะติดตามความก้าวหน้าต่าง ๆ ได้ โดยเหตุหลายประการเช่นขาดทุนทรัพย์ที่จะซื้อตำรา
ตำราที่จะไปประชุมร่วมกับนักวิชาการอื่น ๆ แม้กระทั่งที่จะดำรงชีวิตอยู่โดยไม่ต้องมีกังวลด้วย
ประการอื่นอีกประการหนึ่งก็คือการขาดความรู้ที่จะติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการได้ทัน เช่นเรา
พบเห็นอยู่เสมอว่าอาจารย์บางคนใช้ตำราฝรั่งเล่มที่ตนเรียนเมื่อ 20-30 ปีก่อนสอนนักเรียนอยู่
จนทุกวันนี้ที่เป็นเช่นนี้เข้าใจว่านอกจากภาระทางด้านการครองชีพแล้ว ความรู้เบื้องต้นที่มีอยู่อาจ
ไม่เป็นการเพียงพอ เช่นมีวุฒิ ปริญญาตรี โท อย่างไรก็ดีมีอยู่เท่านั้น ไม่มีการเพิ่มพูนคุณวุฒิเพราะ
ไม่มีสถาบันชั้นสูงในประเทศที่มีชื่อเสียงจริงที่น่าจะไปเข้าเรียนได้ ทั้งไม่มีระเบียบการใดที่จะส่ง
เสริมหรือบังคับให้ทำเช่นนั้น ยิ่งจะไปเรียนเพิ่มเติมในต่างประเทศยิ่งยุ่งยากขึ้น เพราะถูกจำกัด
ด้วยเงินตัวทุน ด้วยโอกาสที่จะเข้าเรียนในสถาบันชั้นดี และยิ่งถูกกีดกันเมื่อมีอายุเกิน 40 ปีด้วย
(ทั้งที่จะต้องเป็นอาจารย์ไปอีก 20 ปี) แม้แต่ผู้ได้คุณวุฒิปริญญาเอกถ้ามีแต่สอนไม่ได้วิจัยไม่ได้
ติดตามความก้าวหน้า ไม่พบปะเพื่อนร่วมวงวิชาการก็ย่อมจะกลายเป็นคนล้าหลังไปภายในไม่กี่ปี

วิธีที่จะแก้ไขปัญหานี้น่าจะอยู่ที่ การตั้งสถาบันชั้นสูงจริงขึ้นในประเทศไทยที่พร้อมจะ
เป็นตัวช่วยพัฒนาสถาบันอื่น ๆ ให้ได้ ในขณะที่สถาบันบัณฑิตฯ ก็อยู่ในฐานะที่ดีพอสมควร
ซึ่งถ้าได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอจะช่วยพัฒนากำลังคนระดับปริญญาเอก ในสาขาสังคม
ศาสตร์ได้หลายสาขาผู้เป็นอาจารย์ในคณะและมหาวิทยาลัยอื่นอาจสนใจมาเข้าเรียนก็ได้ นอกจากนี้
นี้ควรส่งเสริมงานวิจัยให้มากกว่านี้

สำหรับนโยบาย การให้ทุนศึกษาก็น่าจะให้เป็นไปโดยกว้างขวางเช่นควรให้ทุนอาจารย์
ไปเรียนต่อเติมทั้งในประเทศหรือต่างประเทศได้ 1 ภาคการศึกษา ทุก ๆ 3 ปี โดยไม่จำเป็นต้อง
ทำปริญญาก็ได้เพราะมีวัตถุประสงค์จะให้ติดตามความรู้และ เทคนิคการเรียนการสอนให้ทันสมัย
มากกว่า สำหรับผู้ต้องการจะทำปริญญาชั้นสูงก็ควรส่งเสริมเช่นกันแต่ก็ควรมีข้อสัญญาผูกพัน
กันให้เป็นธรรมยิ่งขึ้น

คณะผู้แทนไทยเห็นว่าความเห็นต่าง ๆ ข้างต้นนี้เป็นเรื่องสำคัญที่เผชิญหน้าประเทศไทย
อยู่สมควรจะได้รับการพิจารณาแก้ไขกันอย่างจริงจังต่อไป

ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล, Ph.D.

คณบดีคณะรัฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์อมร รักษาสัตย์, Ph.D.

คณบดีคณะรัฐประศาสนศาสตร์

สถาบันวิจัยและพัฒนาบริหารศาสตร์